

Årsmelding for 1979

Ved direktør Ole Lie

INNLEDNING

Året 1979 er Det norske jord- og myrselskaps 77. arbeidsår. Det norske myrselskap som er det eldste av de to sammensluttede selskaper, ble stiftet 11. desember 1902. Vi regner derfor 1902 som Det norske jord- og myrselskaps opprinnelse.

Jord- og Myrselskapets arbeidsoppgaver omfatter stort sett den virksomhet som de tidligere selskaper, Myrselskapet og Ny Jord arbeidet med. Ikke alle oppgavene er like aktuelle, men den totale virksomhet synes stadig å ville øke.

Det norske jord- og myrselskap er i sin virksomhet sterkt preget av den offentlige landbrukspolitikk og ikke minst av den stemning som til enhver tid råder innen landbruksnæringen.

Norsk landbruk er nå inne i en tid med sterke stimulerings tiltak fra statens side. Dette påvirker jordbrukernes interesser, ikke minst når det gjelder planer og tiltak for utbygging av bru-

kene og økning av produksjonsgrunnlaget, ved bl.a. nydyrking og kultiveringstiltak for å bedre avkastningen. Dette medfører behov for slike undersøkelser og planleggingsoppgaver som selskapet utfører.

Interessen for bureising er også fortsatt stor. Selskapet mottar således mange henvendelser om jord til bureising fra vel kvalifiserte søkere. Det er ikke mulig å imøtekomme på langt nær alle ønsker om kjøp av jord.

Henvendelser om selskapets hjelp til dyrkingsoppdrag og senkingsarbeider kommer hyppig inn fra mange distrikter. Selskapet søker likevel å begrense denne virksomheten til oppgaver som det ikke er mulig å få egnet hjelp til fra andre maskinholdere.

Når det gjelder veiledning innen torvdriften og andre av selskapets arbeidsområder har det også vært stor aktivitet.

Året 1979 kan karakteriseres som et aktivt år for selskapet.

Selskapets organer

H. M. KONG OLAV V

er Det norske jord- og myrselskaps høye beskytter.

Jord- og Myrselskapet er et frittstående og allmennyttig selskap med medlemskap fra enkeltpersoner, andre selskaper og institusjoner. Selskapet er ad-

ministrativt knyttet til staten v/Landbruksdepartementet og mottar statstilskott over dette departements budsjett.

Medlemmer.

Medlemstallet var ved årsskiftet i alt 1726 eller 11 mer enn ved forrige årsskifte. Det er i året tegnet 73 nye medlemmer, mens avgangen har vært 62.

Medlemstallet fordeler seg slik: 6 æresmedlemmer, 4 korresponderende medlemmer, 481 livsvarige medlemmer og 524 årsbetalende medlemmer. Gjennom andre institusjoner har selskapet 77 indirekte medlemmer. Videre er 422 jordstyrer og 212 kommuner og fylker registrert som medlemmer dels ved betaling av kontingent og dels p.g.a. bidrag til selskapet. Bidragsyterne blir regnet som støttemedlemmer.

Selskapets tidsskrift *Jord og Myr* sendes samtlige medlemmer og bytteforbindelser.

Styret.

I meldingsåret har styret hatt denne sammensetning:

Formann:

Fylkesmann Thorstein Treholt,
Brandbu.

Nestformann:

Gårdbruker Jan E. Mellbye, Nes på
Hedmark.

Styremedlemmer:

Gårdbruker, skipsreder Carsten Bruun, Sem. Jorddirektør Ottar Fjærvoll, Ås. Stortingsrepresentant Jens P. Flå, Rennebu. Direktør Alf Ording, Nitedal. Professor Asbjørn Sorteberg, Noresund.

Varamenn til styret har vært:

Professor dr. J. Låg, Ås, gårdbruker Ove Munthe-Kaas, Hov i Land, forsker Hans Aamodt, Ås, direktør Torvald Vaage, Oppegård.

Styret har i 1979 holdt 5 møter og behandlet i alt 75 saker. En rekke av sakene har vært både arbeidskrevende og betydningsfulle. Det er derfor et omfattende arbeid som belastes styremedlemmene som en frivillig medvirkning. Selskapets administrasjon er takknemlig for den store interesse som styrets medlemmer legger for dagen ved be-

handlingen av hovedlinjene i selskapets virksomhet.

Representantskapet.

Etter valget i 1979 som foregikk ved skriftlig votering pr. post, fikk representantskapet følgende sammensetning:

Gjenstående medlemmer av representantskapet, som ikke var på valg i 1979: Gårdbruker Alf Skomsøy, Smøla. Gårdbruker Fridtjof Dahl, Fauske. Rektor Gunnar Dahl, Sortland. Gårdbruker Jarl Vågen, Verran. Gårdbruker Lars Lie, Levanger. Forsøksleder Jens Roll-Hansen, Vågsbygd. Gårdbruker Eiolf A. Bentzen, Trysil.

Representanter valgt i 1979:

Gårdbruker Halfdan Voldbakken, Rollag. Gårdbruker Nils Berg, Melhus. Statskonsulent Ole Jerven, Ås. Skogreisningsleder Peder Gabrielsen, Ibestad. Fylkesagronom Alfred Malm, Gjøvik. Fylkeslandbrukssjef Ragnar Haarr, Molde. Stortingsrepresentant Ola Røssum, Fron. Varamenn til representantskapet, alle valgt i 1979: Statskonsulent Bjarne Frøystad, Stavanger. Fylkeslandbrukssjef Leif Steine, Førde. Statskonsulent Olav Hope, Bærum. Skogtekniker Ole Jacob Skattum, Aurskog-Høland. Stortingsrepresentant Erland Asdahl, Nes på Romerike. Gårdbruker Hans Blichfeldt, Hurum. Statsråd Oskar Øksnes, Steinkjer. Disponent Ola Valen-Sendstad, Nes på Romerike. Adm. direktør Ivar Aavatsmark, Oslo. Brukseier Gunnar Gjein, Stokke. Adm. direktør Per Hartvig, Oslo. Disponent Rolf Evju, Asker. Gårdbruker Alfred Holmen, Nordsmøla.

Gårdbruker Gunnar Hesbøl,
Kongsvinger.

Valgt av Trøndelag Myrselskap:

Representanter:

Fylkesagronom Harald Eriksen,
Steinkjer.

Bonde Inge Krogstad, Lundamo.

Varamann:

Disponent Arne Grønning, Steinkjer.

Innvalgt av representantskapet i hen-
hold til vedtektene § 8:

Fylkeslandbrukssjef Johan Lyche,
Sarpsborg.

Dessuten er styrets medlemmer også
medlemmer av representantskapet.

Representantskapet holdt sitt ordinære
møte den 2. august 1979 i Veidholmen
Samfunnshus, Smøla.

Som ordfører i representantskapet ble

gjenvolgt fylkeslandbrukssjef Johan
Lyche og som varaordfører ble valgt
fylkeslandbrukssjef Ragnar Haarr,
Molde.

I forbindelse med representantskaps-
møtet ble det foretatt befarings av sel-
skapets felter på Smøla med besøk ved
et par bureisingsbruk. Befaringen om-
fattet også besøk ved selskapets for-
søkgård Moldstad, som nå leies og dri-
ves av Statens forskningsstasjoner i
landbruk.

Den påfølgende dag var det befarin-
ger av bureisingsfeltet Godalen i Eide,
flyplassområdet på Gossen i Aukra og
Aspås/Blikåsfeltet i Gjemnes. Flyplass-
området på Gossen ble i sin tid oppar-
beidet som flyplass av Den tyske okku-
pasjonsmakt. Aukra kommune har an-
modet selskapet om å foreta tilretteleg-
ging og utparsellering av området til
bureising.

Godalen, Eide kommune.

Fylkeslandbrukssjef Ragnar Haarr orienterer representantskapets medlemmer om utbyggingen. Foto J. L.

*Aspås/Blikåsfeltet, Gjemnes kommune.
Representantskapet drøfter aktuelle problemer vedr. bruksutbygging
og fellesbeite. Foto J. L.*

Reisefølget ble vel mottatt over alt. Spesielt må nevnes at både Smøla og Aukra kommuner ga en middag for deltakerne. Turen var begunstiget med godt vær og ble på alle måter interessant og vellykket. Deltakerne fikk se flere bureisingsbruk under oppbygging. *Valgkomiteen.*

Valgkomiteen som har i oppdrag å forberede valg av representantskap og styre m.v. har bestått av følgende:

Statskonsulent Albert Swift, direktør Aksel Tveitnes og gårdbruker Gunnar Hesbøl.

Funksjonærer:

Selskapets funksjonærer ved årsskiftet er følgende:

Administrasjonen, hovedkontoret:

Direktør, sivilagronom Ole Lie (ans. 1947), kontorsjef, sivilagronom Einar

Wold (ans. 1956), kontorfullmektig Edel O. Husmo (ans. 1978), kontorassistent Ellen Johanne Grandum (ans. 1978), kontorfullmektig Jorun Bøhler (ans. 1979) og kontorassistent Solveig Reinseth (ans. 1979).

Konsulenter ved hovedkontoret og distriktskontorene:

Hovedkontoret, Hellerud i Skedsmo:

Sivilagronom Anton Tøsti (ans. 1974), sivilagronom Steinar Smith (ans. 1976), jordskifte kandidat Tore Gilhuus (ans. 1976), sivilagronom Jan Rune Stabbertorp (ans. 1978), sivilagronom Arne Bardalen (ans. 1978).

Distriktskontoret i Fauske:

Sivilagronom Per Hornburg (ans. 1947), sivilagronom Gunnar Vorum (ans. 1977).

Distriktskontoret i Steinkjer og Sparbu:
Sivilagronom Lorentz Kvaal (ans. 1952), sivilagronom Audun Grav (ans. 1973).

Distriktskontoret i Molde:
Sivilagronom Anders Hovde (ans. 1974), sivilagronom Rolv Urkedal (ans. 1978).

Distriktskontoret i Trysil:
Agrotekniker Helge Gjelsvik Stordal (ans. 1979).

Arbeidsformenn og faste maskinkjørere:
Terje Tunset, Sortland (ans. 1976),

Reidar Skarseth, Bud (ans. 1964), Olav Petter Holmen, Smøla (ans. 1974, permisjon til våren 1980), Einar Holmen, Smøla (ans. 1976), Rolf Egil Kirkenes, Smøla (ans. 1977), Kåre Kjølstad, Nybergssund (ans. 1965), Bjørn Myrli, Nybergssund (ans. 1978), Finn Ingar Voldmo, Kjernmoen (ans. 1978).

I tillegg til nevnte fast ansatte maskinkjørere har det vært en rekke kortere engasjementer i forskjellige oppgaver.

Selskapets revisor har også i 1979 vært A/S Revision ved statsautorisert revisor T. Walseng.

Opplysningsvirksomheten

Tidsskriftet.

Tidsskriftet *Jord og Myr* er som vanlig utgitt i 6 nummer. Det er i alt trykt 206 sider med tekst og dertil 72 sider med annonser m.v.

I alt 19 fagartikler er trykt i et større opplag som særtrykk. Nevnt i alfabetisk rekkefølge gjelder dette følgende publikasjoner:

Arealer til nydyrking, av professor dr. J. Låg.

Bruk av jordtypekart i kommunal planlegging, av avdelingsleder Roald Haugberg.

Bruk av jordtypekart for jordbruksformål, av driftsplanlegger Osvald Haugbotn.

Erfaringer med jordtypekartlegging på Jæren og i Ås, av forsøksleder Gunnar Semb.

Fra sjøbotn til åkerland, av førsteamanuensis Ivar Aasen.

Innhold og virkning av plantenæringsstoffer i fjørfegjødsel, av forsker Steinar Tveitnes.

Innvirkninger av klimaendringer på norsk landbruk, av professor dr. J. Låg.

Litt om jordbunnsforholdene på Svalbard, av professor dr. J. Låg.

Metodikk ved jordbunnskartlegging etter jordtyper, av vit. ass. Tore Sveistrup.

Myrsyking, av myrkonsulent Osc. Hovde.

Nitratinnholdet i gras ved stigende nitrogengjødsling, av vit. ass. Hans Øyvind Torp og førsteamanuensis Ragnar Bærug.

Omgjøring av impediment til produktive arealer ved påfylling av jordmasse, av professor dr. J. Låg.

Produksjon av bark i Norge, av forsker Knut Solbraa.

Sortebergs skriftlige arbeider, av professor M. Ødelien.

Virkningen av noen fysiske og kjemiske faktorer på ammonifikasjon og nitrifikasjon i jord, av forsøksleder Ingvar Lyngstad.

Virkningen av gjødsel med ulikt kaliuminnhold på avling og kjemisk innhold i havre, bygg og raigras dyrket i hvitmosetorv, av professor Asbjørn Sorteberg.

Virkningen av fullgjødsel, superfosfat

og halmnedpløying på behovet for kalking, av forsøksleder Gotfred Uhlen.

Vurdering av mineraljord til dyrking, av professor Arnor Njøs.

Utarbeiding av geokjemiske og jordbunnskjemiske kart som grunnlag for andre undersøkelser, av professor dr. J. Låg.

Det er i året publisert flere betydningsfulle faglige artikler. Selskapet har mange henvendelser om særtrykk, spesielt fra skoler som benytter fagstoffet i undervisningen. Ved besvarelser av forskjellige forespørsler er også disse publikasjoner meget nyttige. En del av fagartiklene har sammendrag på engelsk, slik at utlendinger kan holde seg à jour om de viktigste deler av stoffet.

Møter og foredrag.

Det har også i 1979 vært en del virksomhet når det gjelder deltakelse i forskjellige faglige møter. Dette gjelder ofte i forbindelse med spesielle saker, f.eks. senking og regulering av vassdrag eller store dyrkingsplaner.

For å peke på noen oppgaver som er karakteristiske, kan nevnes at konsulent Per Hornburg har holdt orienteringer på tjenestemannskurs i Tana, Finnmark. Videre holdt Hornburg foredrag på en rådgivningskonferanse under Nordkalottsam arbeidet i Bodø. Hornburg har dessuten hatt faglig innslag i skoleprogram om myr i NRK.

Direktør Ole Lie har deltatt ved en rekke grunneiermøter i forbindelse med dyrkings- og senkingsprosjekter, bl.a. på Østamyrene i Rendalen, Ryåområdet i Kongsvinger og Haslaområdet i Våler.

Ved en dyrkingsdemonstrasjon i Åsnes kommune deltok Lie med orienteringer.

De forskjellige arrangementer samler vanligvis god deltakelse. Det er tydelig en øket interesse for nydyrking og særlig om de maskintekniske spørsmål i denne forbindelse. Problemer med grøfting, ikke minst bruk av egnet dekkmateriale er særdeles aktuelle spørsmål.

Det er ikke tvil om at selskapets opplysningsarbeid gjennom faglige orienteringer i forbindelse med forskjellige møter m.v. er av stor betydning.

Internasjonalt samarbeid.

Selskapet har som tidligere hatt kontakt med fagfolk i andre land om forskjellige spørsmål innen selskapets arbeidsområde. Gjennom International Peat Society (I.P.S.) har det vært en kontinuerlig kontakt. Selskapet sendte i 1979 ut et stensiltrykk på engelsk med alle foredragene fra det symposium om myr dyrking m.v. som ble holdt på Hedmarken Hotell, Brumunddal i 1978.

Konsulent Per Hornburg har i 1979 foretatt undersøkelser av palsforekomster på Stourajægge i Kautokeino sammen med professor Karlhans Göttlich, Sigmaringen, Vest-Tyskland. Hornburg og Göttlich foretok sammen en reise til Svalbard og fant noen torvforekomster på øygruppen. (Professor J. Låg, NLH, har tidligere påvist torvdannelse på Svalbard.)

Selskapet har behov for faglig kontakt med utenlandske institusjoner og personer, bl.a. for å kunne være orientert om de forskjellige nye «oppdagelser» som gjøres på den faglige front.

Undersøkelser og planlegging

Dyrking og skogreising.

Undersøkelser av arealer som tenkes oppdyrket, herunder vurdering av dyrkingsmuligheter og planlegging av forskjellige dyrkingstiltak, har vært selskapets viktigste og mest omfattende arbeidsoppgave også i 1979. For en stor del gjelder dette detaljerte undersøkelser med systematiske registreringer etter et rutenett over feltet. I noen grad er det også oversiktsmessige undersøkelser for å plukke ut nyttbare arealer innen et større landområde.

De detaljerte undersøkelser tar sikte på å fremskaffe data for planlegging av drenering og dyrking. I denne forbindelse er det på myr nødvendig å foreta dybdeboringer for bestemmelse av myrslagets dybde og dessuten nivåleringer av punktene for å kunne planlegge dreneringen riktig. Myrslagets dybde og undergrunnens beskaffenhet er også avgjørende for anbefaling av dyrkingsmåte m.v.

Når det gjelder fastmark er det viktig å kunne bestemme stein- og blokkinnholdet. På morenejord er det ofte innholdet av stein og blokk som er den begrensende faktor for dyrkingsmulighetene.

Det er i 1979 foretatt detaljert undersøkelse av i alt 74 forskjellige felter med et samlet areal på ca. 42 000 dekar. Oversiktsmessige undersøkelser er foretatt for et areal på ca. 11 000 dekar fordelt på 11 felter.

Det vil falle for langt å omtale samtlige disse felter i årsmeldingen. Så snart alle data foreligger vil det derfor bli satt opp en tabell over feltene med angivelse av areal og dyrkingsmuligheter m.v. Denne tabell blir trykt i selskapets tidsskrift *Jord og Myr*. Vi tillater oss derfor å henvise til nevnte tabellariske oppstilling. I årsmeldingen vil vi begrense oss til å nevne noen av de største feltene.

Suki-området i Luftjokdalen, Tana kommune, Finnmark.

Her er det undersøkt ca. 1700 dekar som består av 1000 dekar myr og 700 dekar fastmark. Mer enn halvparten av myrarealet er grunn myr (0,3—1,0 m) ned til sand, silt eller leire. For øvrig varierte myrdybden fra 1,0—2,0 m.

Storparten av myrarealet er bra egnet til oppdyrking for fôrproduksjon. Fastmarka er også jevnt over av god kvalitet som dyrkingsjord.

Det er med andre ord en relativt stor dyrkingsreserve i dette området. Selskapet vil utarbeide et forslag til utnyttelsesplan, grøfting og kanalisering av området. Det kan komme på tale både med reising av nye bruk og tilleggsjord til eldre bruk.

Områder i Kautokeino kommune, Finnmark.

For vurdering av mulighetene til å skaffe jord til utbygging av bruk i Kautokeino kommune, ble det i 1979 undersøkt i alt 2000 dekar. Det ble tatt sikte på å finne arealer og jordtyper som er tidlig om våren og som varmes opp relativt hurtig. På den annen side er det viktig å ha jord som er tørkesterk på grunn av lite nedbør i vekstmånedene i dette distrikt.

I Masiområdet ble det undersøkt ca. 1400 dekar. Arealet som er bevokst med tett bjørkeskog, ligger på vestsiden av riksvegen og bygger på et høydenivå på 350—385 m.o.h. Terrenget her har helling mot øst og sør-øst. Området består av fastmark med sand og silt som de dominerende kornfraksjoner. En regner med at det bør settes igjen belter av bjørkeskog både for å bedre klimaet og vannhusholdningen i jorda.

I grendesamfunnet Økseidet—Biltasletta er det undersøkt ca. 300 dekar. Av dette arealet ligger $\frac{2}{3}$ langs Kautokeinoelva og består delvis av gammel

slåttemark. Jorda er fin elvesand. Res-
ten av området er myr som er relativt
grunn. Det er her 3 bruk under utbyg-
ging.

I Aidejavre ble det undersøkt ca. 300
dekar. Det meste av dette arealet, som
ligger øst for riksvegen, består av fast-
marksjord. Det fantes noen grunne
myrpartier mot øst. Jorda består hoved-
saklig av sand med innslag av silt.
Terrenget har svak helling mot øst.
Bare en mindre del av arealet er be-
vokst med bjørk.

Kalvik—Korsnesområdet, Tysfjord kommune, Nordland.

I forbindelse med utarbeidelser av so-
neplaner i Tysfjord kommune, er myr-
og fastmarksarealene innen et område
på ca. 15 km² befart. Innen dette om-
rådet er det 3500—4000 dekar myr for-
delt på flere myrer. Myrdybden varie-
rer fra 1—2 m, men grunnere myr fin-
nes, særlig i området ved Storfjordelva.
Her var myrdybden 0,3—0,7 m på et
areal av størrelsesorden 350 dekar. Un-
dergrunnen er sand og grus. På de øv-
rike myrer er det oftest steinholdig mo-
rene i undergrunnen.

I de dype myrene finnes brenntorvlag
i 1—1,5 m dybde. Torva er relativt sterkt
omdannet. Dette vil medføre proble-
mer ved eventuell dyrking.

Det fantes lite dyrkbar fastmark in-
nen området Kalvik—Korsnes. For det
meste gjelder det skrinng og steinet mo-
renejord som kantpartier langs myrdræ-
gene.

Kvesjøen, Lierne kommune, Nord- Trøndelag.

På vestsiden av Kvesjøen ble et areal
på ca. 2500 dekar myr og fastmark de-
taljundersøkt for å vurdere dyrkings-
mulighetene. Det er planer om å senke
Kvesjøen for å «frigjøre» dyrkbare area-
ler. Undersøkelsen tok følgende sikte på
å skaffe en oversikt over hvilke arealer
som i dag er berørt av vår- og forsom-

merflommen og hvilke arealer som kan
bli dyrkbare ved ulike senkingsalterna-
tiver. Det var derfor nødvendig å fore-
ta en omfattende nivellering av områ-
det.

Som foreløpig konklusjon kan sies at
betydelige arealer vil få brukbart av-
løp ved en moderat senking av sjøen.
Det er stort sett god dyrkingsjord.

Møyta/Hollås, Steinkjer kommune, Nord-Trøndelag.

Dette området grenser mot et vellyk-
ket bureisingsfelt fra 1950-årene, Holl-
åsfeltet. Området som ble undersøkt ut-
gjør ca. 2000 dekar fastmark og myr.
Fastmarka er delvis leire, sandjord og
blokkmark. Storparten av fastmarka er
god dyrkingsjord.

Myrarealet har vanligvis relativt tykt
torvlag, med undergrunn av blokkrik
mark og fjell. Storparten av det dyrk-
bare areal på ca. 1500 dekar, består av
fastmark.

Dragstenområdet, Selbu kommune, Sør-Trøndelag.

I Dragstengrenda ble ca. 2200 dekar
myr og fastmark undersøkt høsten 1979.
Området ligger 200—300 m.o.h. og er
hovedsaklig sør-østvendt. En stor del av
arealet er vurdert som dyrkbart og
skulle gi muligheter for bruksutbyg-
ging, eventuelt bureising.

Hådalen, Røros kommune, Sør- Trøndelag.

I dette området ble det i 1979 under-
søkt et areal på ca. 500 dekar som ho-
vedsaklig består av fastmark. I samme
område er det tidligere foretatt under-
søkelser av en del myrarealer.

Selskapet har fått henvendelse om å
fremme forslag til utparsellering og
tunplassering for eventuell bureising i
området. Det vil være jord for flere
bruk. En tar da med tidligere under-
søkte arealer og det areal som ble un-
dersøkt i 1979.

Feragen, Røros kommune, Sør-Trøndelag.

Siste sesong (1979) ble det her undersøkt ca. 900 dekar. I samme området er tidligere undersøkt ca. 600 dekar.

Dyrkingsmulighetene begrenses av store mengder stein og blokk både i undergrunnen under myrlagene og i fastmarksarealene. Noen hundre dekar jord kan likevel dyrkes i dette området.

Arealer i Hovin, Altbjørvatnet—Kro-kuttjern, Melhus kommune.

Det er her undersøkt med tanke på dyrking ca. 3350 dekar fordelt på ca. 1400 dekar myr og ca. 1950 dekar fastmark.

Om lag 100 dekar er klassifisert som godt egnet til dyrking, ca. 400 dekar som middels godt egnet til dyrking, og ca. 740 dekar som mindre godt egnet til dyrking. Resten, ca. 2110 dekar, er klassifisert som dårlig eller ikke egnet til dyrking.

Arealer på Nerskogen, Rennebu kommune.

De deler av selskapets felter som ikke blir neddemt, er undersøkt med tanke på dyrking. Arealet utgjør i alt 4010 dekar, fordelt på 1740 dekar myr og 2270 dekar fastmark. Om lag 110 dekar er klassifisert som godt egnet til dyrking, 1720 dekar som middels godt egnet til dyrking og 1620 dekar som mindre godt egnet til dyrking. I alt 560 dekar er klassifisert som dårlig eller ikke egnet til dyrking.

Gautvikfeltet, Eide kommune, Møre og Romsdal.

I dette området er det undersøkt ca. 1500 dekar myr og fastmark. Det er i alt 9 grunneiere som er interessert i utnytting av arealene.

Høyden over havet dreier seg om 106—140 m. En vesentlig del av arealet består av fastmark med godt fall, eller

grunn myr med sand eller grus og stein i undergrunnen. Stein- og blokkmengden i fastmarksjorda varierer mellom 50—150 m³ pr. dekar.

Arealet anses for å være dyrkbart. Det er nødvendig med en ganske stor senking av elveløpet for å oppnå tilfredsstillende tørrlegging av hele arealet, men mesteparten kan dyrkes uten senking.

Rodalen, Halså kommune, Møre og Romsdal.

I forbindelse med forestående jordskifte ble det her foretatt oversiktsmessige undersøkelser av ca. 1000 dekar utmark. Det meste av området ligger lavere enn 275 m over havet, men det består av kupert terreng med fjellrygger og myr direkte på fjell. I den ene dalsiden er det et område med morenejord som kan dyrkes selv om arealet antagelig er i bratteste laget.

Storparten av området i Rodalen vil egne seg best til skogreisning. Videre undersøkelser i området vil fortsette i 1980.

Hjørungdalsmyrene, Hareid kommune, Møre og Romsdal.

Undersøkelsene ble påbegynt i 1978 og fullført i 1979 ved at det siste året ble undersøkt ca. 900 dekar. Av dette areal er 290 dekar dyrkbar fastmark og 450 dekar dyrkbar myr. For ca. 50 dekar av myrarealet er det nødvendig å senke Hjørungdalsvatnet for å få fullgod drenering.

Myrdybden varierer meget sterkt fra svært grunn myr til dybder større enn 6 m. Den dypeste myra ligger ned mot vatnet og den grunne myra ligger lengst fra vatnet mot fastmarksjord som også anses egnet til oppdyrking. Steininnholdet er for en stor del anslått til 150—200 m³ pr. dekar i fastmarka.

Sagabotnen, Askvoll kommune, Sogn og Fjordane.

Her ble et område på ca. 800 dekar utmark oversiktsmessig undersøkt. Arealet er kupert og består av fjellrygger og myr på fjell. Det er følgelig små muligheter for dyrking i området. Skogreising kan derimot være aktuelt.

Tveitedalen, Kvinnherad kommune, Hordaland.

I dette området ble det undersøkt ca. 400 dekar myr og fastmark. Høyden over havet dreier seg om 200 m. Feltet ligger uvanlig fint og lunt til mellom fjell og i helling mot sør.

Ved stor vannføring i elva her vil avløpsmulighetene være for dårlige. Det er derfor aktuelt med en moderat senking av vannet, samt utdyping og forbygging av elveløpet. Hele det undersøkte arealet egnert seg godt til dyrking. Det er for det meste grunn myr på sandundergrunn. Ved oppdyrking kan det foretas blanding av sand og torvjord.

Årdalen, Åmli kommune, Aust-Agder.

I forbindelse med planer om utbygging av Tovdalsvassdraget ble det foretatt kartlegging av dyrkbare arealer i Årdalen. Et av utbyggingsalternativene forutsetter et kunstig magasin i dalen og dette vil medføre neddemning av 2100 dekar landareal.

Tilsammen 990 dekar ble vurdert som egnet til dyrking. Arealet er likt fordelt på myr og fastmark. Drenering av myrene krever noe senkingsarbeider og fastmarka består tildels av tørkesvak sandjord. Det er ikke vei inn til de dyrkbare arealene i dag.

Smiugarden i Etnedal kommune, Oppland.

Det er interesse for fellestiltak i form av fellesbeite eller fôrdyrkingslag i Etnedal. I denne forbindelse ble 1300 dekar av eiendommen Smiugarden undersøkt

og vurdert. Det var lik fordeling på myr og fastmark.

Deler av myrene er grunne og ligger på svært blokkrik undergrunn. Også fastmarka er tildels blokkrik og grunnlendt.

Tilsammen 375 dekar er klassifisert som middels godt egnet til dyrking, men ytterligere ca. 100 dekar stein- og blokkrik mark kan dyrkes. Resten er ikke dyrkbart.

Areal langs Lågen, Våla-Frya, Ringebu kommune, Oppland.

Om lag 1000 dekar er undersøkt for å bestemme jordart og plassering av forbyggingsanlegg m/kanaler. Forbyggingsanlegg er foreslått på en del av arealet. På resten av arealet er faren for gjenomstrømming av vann fra Lågen sannsynligvis for stor. Det er grov sandjord i de dypere lag.

Areal langs Lågen, Elstad Camping — Våla, Ringebu kommune, Oppland.

Her er ca. 1100 dekar undersøkt for å bestemme jordart og plassering av forbyggingsanlegg m/kanaler. Forbyggingsanlegg er foreslått på hele arealet.

Pull-lia, Ringebu kommune, Oppland.

Et område på om lag 2000 dekar ble undersøkt. Det ble registrert ca. 700 dekar brukbar dyrkingsjord. Det er her planer om et fôrdyrkingslag for å skaffe tilleggsjord til noen mindre bruk. Feltet ligger ca. 950 m.o.h. i vesthelling. Jordarten er morene og grunne myrpartier. Det ble foretatt prøvegraving med gravemaskin. Dette viste at steinmengdene for det meste er omkring 100—150 m³/dekar.

Losna, Ringebu kommune, Oppland.

I forbindelse med planer om utbygging av Hovdefossen og heving av vintertvannstanden i Losna, ble det foretatt undersøkelser av lavtliggende områder langs Lågen, i alt ca. 3000 dekar. Ulem-

pene ved en vannstandsheving ble vurdert, og det ble foreslått en del tiltak for å forbedre disse flomtruede arealene. På en del areal er det så grov sand at det neppe er muligheter for flomverk. Vannet vil i tilfelle trenge gjennom sandlaget slik at det blir for sterk innstrømming.

Rukkjølen i Saksumdalen, Lillehammer kommune, Oppland.

Her er det undersøkt ca. 500 dekar myr og fastmark i 750 meters høyde o.h. Det er planer om felles fôr dyrking for tre interessenter. Torva er middels omdannet. Blokker og stein i undergrunnen og grunn myr gjør at bare vel 200 dekar er egnet til dyrking.

Valmen, Åmot kommune, Hedmark.

Det ble her foretatt undersøkelser for å vurdere mulighetene for bruksutbygging på 10 bureisingsbruk, tilsammen 1200 dekar. Av disse er bare ett bruk i drift nå. Jordarten i området er steinrik morene. Det er et svært tykt utvaskingslag (opptil 50 cm) og jorda er følgelig næringsfattig. Det er små områder med brukbar dyrkingsjord.

Tøråslia, Trysil kommune, Hedmark.

Innen selskapets restarealer her er det registrert ca. 1000 dekar som dyrkbart. For å kunne vurdere steinmengdene sikrere ble det foretatt prøvegraving. Steinmengdene begrenser dyrkingsmulighetene i Tøråslia. En del arealer har et aurhellelag ca. 0,5 m dypt i profilet. Disse arealene vil bli brukbare til dyrking hvis aurhellelaget brytes opp.

Gjesmyra i Åsnes kommune, Hedmark.

Gjesmyra omfatter et areal på 1000 dekar. Myr dybden varierer mellom 2,0 og 4,7 meter og undergrunnen består av kvabb. Det er registrert svak fortørving i de øvre 1,0—1,5 meter.

De grunneste delene av myra (375 dekar) er tilrådd dyrket ved djuparbeiding, mens resten med fordel kan avtorves for produksjon av dyrkingstorv før eventuell dyrking. Myra er forøvrig såvidt bløt at foreløpig drenering er nødvendig for deler av arealet.

*

I tillegg til de store feltene som er nevnt spesielt, er det foretatt undersøkelser av en lang rekke mindre arealer.

Torvdriften

Brenntorv.

Torvbrensel er nå lite brukt i vårt land. Det er imidlertid tegn som tyder på at noen fler enn tidligere tar ut (skjærer) torv til eget bruk. Dette gjelder i visse skogløse kyststrøk, og er neppe av noen vesentlig betydning for den totale brenselforsyning i landet. Lokalt kan det selvsagt bety noe for den enkelte husstand. Ut fra de registreringer selskapet har kunnet gjøre under reiser i torvdistriktene, er det produserte kvantum i 1979 anslått til 3000 m³.

Den totale mengde brenntorv i norske

myrer er beregnet til 5000 mill. m³ eller 2000 mill. tonn. På brennverdbasis tilsvaret dette ca. 5 ganger brennverdien i Norges skogbestand. En skal imidlertid merke seg at dette torvkvantum er dannet i løpet av 7—8 tusen år, mens skogbestanden vel i gjennomsnitt fornyes på 100 år.

Dyrkingstorv (strøtorv).

Til produksjon av dyrkingstorv brukes lite omdannet sphagnum-torv, som stort sett har motsatte egenskaper sammenliknet med brenntorv. Torv som brukes til dyrkingstorv, eller m.a.o.

vekstmedium i klimahus, potter og balkongkasser m.v. skal ha høyt porevolum og stor vannholdende evne. Den har vanligvis lav volumvekt i tørr tilstand idet porene er fylt med luft.

Torv av denne type brukes i stadig større utstrekning til forskjellige formål ved plantedyrking og jordforbedring. Siste året var været noe ugunstig for tørking av torven innen Østlandsområdet, hvor storparten av torvproduksjonen foregår. En har derfor ikke fått noen økning av de norske leveransene av torv fra fabrikk som etter de innkomne oppgaver beregnes til 260 000 m³ løs vare før pakking. Hertil kommer et kvantum som tas direkte fra myra til forbruker uten annen bearbeiding enn rivning og opplasting til silo o.l. Det kvantum som leveres på denne måte anslås til 50 000 m³ i 1979, dvs. det samme som tidligere.

Importen av torv har økt noe fra foregående år og er for 1979 oppgitt av Statistisk Sentralbyrå til 124 700 m³ omregnet til løs vare. Dette representerer en økning av importen på 12 400 m³ som dessuten betyr en tilsvarende økning av det norske forbruket av torv.

Jord- og Myrselskapet er eneste institusjon som driver veiledning innen torvbransjen. Selskapet er dessuten konsulent for Distriktenes Utbyggingsfond og andre låneinstitusjoner når det gjelder torvspørsmål.

Selskapet har således hatt et betydelig arbeid innen denne del av virksomheten. På grunn av mangel på arbeidskraft er det stor interesse for mekanisering av torvdriften. Det er derfor viktig at selskapet kan følge opp sin virksomhet innen denne sektor.

Forskjellige oppgaver

En del rekvisisjoner gjelder arbeidsoppdrag utenom jordbruk og torvdrift. Disse er nevnt under denne sektor av virksomheten. Det er for storparten undersøkelse og planlegging av idrettsanlegg m.v. som utføres på konsulentbasis. Vi nevner her de viktigste oppdragene under denne gruppe:

Leknes og Omegn Idrettsforening, Vestvågøy kommune, Nordland.

Det ble foretatt grunnundersøkelser på et område som var tenkt nytt til idrettsanlegg. Grunnforholdene veksler fra fjell i dagen til myr med større dybde enn 6 m.

Selve banen blir søkt lagt på den grunneste delen av myrområdet, men det vil naturlig nok bli kostbart og vanskelig å få en god bane med jevne setninger.

Lyngstad og omegn idrettslag, Eide kommune, Møre og Romsdal.

Et areal på 10 dekar er undersøkt. På en del av området må torvlaget fjernes for å få stabil bane. Massen kan brukes som «matjord» og ifyllingsmasse skaffes ved planeringsarbeid.

Mork idrettslag, Volda kommune, Møre og Romsdal.

Området består av myr og fjell. På 4 dekar må myrjord fjernes og fjellmasse fra nedplanering av koller ifylles.

Sportsklubben Rollon, Ålesund kommune, Møre og Romsdal.

For Ålesund kommune er det undersøkt et areal med tanke på klubbanlegg til sportsklubben Rollon kombinert med skoleanlegg for Larsgård skole. Deler

av arealet er vel egnet til anlegg av fotballplass, mens deler av feltet for påtenkt håndballbane og andre aktiviteter ikke vil kunne nyttes. Det består av meget bløt myr, og fast bunn ble ikke nådd med 6 m langt bor.

Idrettslaget Aksla, Ålesund kommune, Møre og Romsdal.

For Ålesund kommune er det undersøkt et areal ved Ratvikvatnet hvor det er planer om et klubbanlegg for idrettslaget Aksla. Myrdybden innen området varierer fra 0,3—1,6 m. Undergrunnen er fast morene eller sand, og fjell i dagen forekommer flere steder. Når all torv fjernes før sprengning og planering tar til, må arealet sies å være meget godt egnet til formålet.

Øreåsen idrettsanlegg, Rygge kommune, Østfold.

Et areal på vel 30 dekar ved Øreåsen

skole er undersøkt for Rygge kommune. Det er planer om å opparbeide et idrettsanlegg for skolen og boligfeltet. Da størstedelen av myra er mer enn 4 m dyp, partivis dypere enn 6 m, er det anbefalt å styrke bæreevnen av myr-overflaten med en barkfylling.

Myrreservat i Strandvassbotn, Kjerringøy, Bodø kommune, Nordland.

Etter anmodning fra naturvernkonsulenten har selskapet vurdert dyrkingsmulighetene og fremmet forslag til grenser for et eventuelt naturreservat i området.

*

En del slike saker melder seg hvert år. Selskapet søker derfor å hjelpe til med undersøkelser og planlegging, ved å gi forslag til grøfting m.v. Disse saker blir vanligvis honorert til selskapet og gir en del inntekter.

Bureisningsfeltene

Selskapet Ny Jords virksomhet har fra langt tilbake omfattet kjøp av jordarealer for utparsellering til bureising. De første feltene ble ervervet allerede i 1912 og utparsellering til nye bruk tok til. Storparten av arealene er forlenget solgt slik at selskapet nå har relativt begrenset med arealer som egner seg til bureising. Det meste av det arealet som selskapet fortsatt eier, er fjellterreng og udyrkbare skogsmark.

Selskapet er for tiden i ferd med å overta et dyrkbart areal på øya Gossen i Aukra kommune. Dette gjelder et område som under krigen ble opparbeidet til flyplass og forsvarsanlegg.

Det er i årsmeldingen tatt inn en tabellarisk oversikt som viser selskapets felter. Samlet areal utgjør i alt ca. 65 000 dekar. Det vises til denne opp-

stilling som angir arealenes beliggenhet m.v.

Vi skal i det følgende nevne litt om virksomheten der det har foregått arbeid av noen betydning i 1979.

Finnsæterfeltet i Kvæfjord kommune, Troms.

Dette feltet inngår i en større leplantingsplan for området Myrland-Finnsæter. Kanalisering og grøfting på selskapets eiendom ble sluttført i løpet av 1979. Flere av kanalene vil også tjene som avløp fra dyrkingsarealer. Det er i 1978—79 i alt gravd 2500 m kanaler og 3000 m plantegrøfter. Arbeidet er utført av privat maskinholder og Kvæfjord kommune har stått for administrasjonen.

Forfjorddalen, Andøy kommune, Nordland.

Her ble det utarbeidet disposisjonsplan for 4 bruk og noe areal ble disponert som tilleggsgjord til eldre bruk i 1978. Statskonsulenten for leplanting har utarbeidet en plan for lebelter for de 4 brukene som er planlagt. Veibygging og kanalisering ble utført i 1979 med en ny Hymas beltegående grave- og dyrkingsmaskin, som selskapet har kjøpt inn. Kanalene vil tjene som avløp både fra lebeltene og dyrkingsarealene.

Herredsskogmester Arne Angell forteller at et felt i Forfjorddalen som ble plantet for flere år siden, ser meget bra ut. Overgjødslingen som ble foretatt i 1977, har virket positivt.

Det er planlagt 642 m grende- og gårdsvei i veiklasse III. Av dette er ca. 380 m ferdig bygd. Det vil således med det første være klart for reising av nye bruk under forutsetning av at vannforsyning og krafttilførsel kan ordnes.

Dette feltet ligger bra til for bosetting. Det grenser inn til riksveien og er kommunikasjonsmessig i en gunstig situasjon.

Oshaugdalen, Sortland kommune, Nordland.

For fullføring av en gammel skogreisingsplan er et felt på ca. 17 dekar drenert med kanal og sidegrøfter. Dette arbeid er utført med egne maskiner.

Det er truffet avtale om tilplanting sommeren 1980. Herredsskogmester Arne Angell opplyser at feltet som skal tilplantes blir større enn 17 dekar, idet noe fastmark inngår. Også her er den tidligere plantingen i god vekst og viser gunstig reaksjon for overgjødslingen i 1977.

Sundøyfeltet (Jørstad — Åkvikmyrene), Leirjord kommune, Nordland.

Arbeidet med leplanting på dette feltet fortsatte i 1979. Det ble plantet i alt

10 700 planter: 8200 sitkagran, 2000 lutzii-gran og 500 contortafuru.

For drenering av lebeltene ble det gravd 1270 m åpen grøft. Tilplantingsarealet som er på 240 dekar, er nå drenert med 11 500 m åpen grøft. Dessuten er det på Sundøyfeltet i alt 14 000 m kanaler som gir avløp fra dyrkingsarealene og leplantingene.

Distriktskonsulent L. Kvaal opplyser at leplantingen på Sundøyfeltet vokser godt. Av treslagene er det sitkagran som trives best.

Det er tidligere planlagt i alt 8 bureisningsbruk på Sundøyfeltet. Eventuell regulering av planen vil bli vurdert. Det har vært arbeidet for en bruforbindelse til Sundøya i forbindelse med vei fra Leirjord til Sandnessjøen. Prosjektet med bru til Sundøya ble ikke vedtatt, men det er under opparbeidelse en god fergeforbindelse. Denne ventes å være i funksjon i 1981/82. Det vil da være klart for bureising på Sundøyfeltet. Flere interesserte søkere om bruk har allerede meldt seg.

Det har oppstått problemer med graving og utrasing i noen avløpskanaler på Sundøyfeltet. Selskapet vil ta initiativet for å få dette utbedret eller eventuelt lagt om etpar kanaler slik at utgravingen stanses.

Nerskogen, Rennebu, Sør-Trøndelag.

Her er det kraftutbyggingen og Nerskogmagasinet som har dominert. Det har vært mye arbeid i forbindelse med skjønnen, bl.a. for å tilrettelegge sakene. Så snart skjønnen er ferdig vil selskapet kunne ta standpunkt til utnyttelse av restarealene, som ble systematisk undersøkt siste sommer. Disse undersøkelser viser at det er mer dyrkbar jord som kan nyttes til grasproduksjon på Nerskogen, enn det man tidligere regnet med.

Selskapet har også i 1979 hatt arbeid med grensemerking på Nerskogen. I

løpet av året ble 6000 m grense fastlagt og merket forskriftsmessig.

På de øvrige felt i Trøndelag har det vesentlig vært tilsyn og diverse andre saker, bl.a. kraftlinjeskjønn og grensemerkinger. På Tramyrfeltet i Overhalla er selskapets arealer berørt av kommunale vann- og avløpsledninger.

Aspås/Blikås, Gjemnes kommune, Møre og Romsdal.

Her er to parseller solgt og bureising er i full gang, både husbygging og nydyrking.

På et areal på 400 dekar som er bortleid til fellesbeite, ble det bygget melkingshus m.v. og et betydelig areal er dyrket. Det vil bli drift på fellesbeitet kommende år.

Det er fremmet forslag om fredning av et areal på ca. 500 dekar, som selskapet har avtale om å kjøpe i tilknytning til dette feltet. Eventuell fredning vil redusere mulighetene for bruksutbyggingen.

Selskapet vil foreta undersøkelser av restarealet på Aspås/Blikås sommeren 1980 og legge planer for utnyttelse av dette. Det er antakelig plass til to nye bruk her.

Godalen, Eide kommune, Møre og Romsdal.

For dette feltet ble det laget disposisjonsplan på grunnlag av jordundersøkelser. Etter planen som er vedtatt av styret, ble 135 dekar solgt som tilleggsjord. For restarealet ble det gitt tilsagn om salg til bureising. Salget vil bli foretatt når bureiseren og prosjektet er godkjent og finansieringen klar med hensyn til låne- og tilskottstilsagn.

Solhaug, Fræna kommune, Møre og Romsdal.

Her er et bruk klargjort, og tilsagn om salg er gitt på samme betingelser som nevnt foran.

Haugland, Aukra kommune, Møre og Romsdal.

Selskapet har avtale om kjøp av 460 dekar av Aukra kommune. Sammen med selskapets arealer som ligger inntil, blir det plass til 4 nye, godt arronderede bruk.

Opparbeidelse av kanaler og en del opprensning og planeringsarbeider på feltet er nå igang. Deler av feltet ble benyttet av tyskerne til flyplass m.v. Det er derfor rester av bunkers og jordvoller som må ryddes. Det er matjord i vollene slik at feltet skulle bli meget bra, men det er ganske arbeidskrevende å klargjøre feltet.

Det er i 1979 gitt tilsagn om salg av en parsell fra Hauglandfeltet i Aukra. Denne parsell ligger adskilt fra flyplassarealet. Opparbeidelse av kanal og vei for denne parsell ble fullført siste året.

Smølafeltene, Smøla kommune, Møre og Romsdal.

På Smølafeltene er det i 1979 foretatt diverse kanaliseringsarbeider og veibygging på flere eldre bruk. Et nytt bruk er under opparbeidelse på Kongsvoll, og veibygging for enda et bruk her er påbegynt. Problemene på Smøla er at kanalene p.g.a. myrstrukturen og fuktighetsforholdene, må graves i flere etapper for å få kanalene til å stå i full dybde.

Tøråslia, Trysil kommune, Hedmark.

Her er senking av elva Grøna fullført og et betydelig arbeid med kanaler og veier på nye bruk utført. Et nytt bruk er under oppbygging. Det ble gitt tilsagn om salg av to nye bruk. Den ene kjøper har trukket seg, men ny interessent har meldt seg. Så snart prosjektene og brukerne er godkjent og finansiering ordnet, vil salg kunne foretas.

Det ble i 1979 innsatt besetning i et nytt bruk og produksjonen er i full gang.

Oversikt over stillingen på feltene pr. 31. desember 1979.

Felter	Kommune	Kjøpt år	Areal i alt dekar, innkjøpt	Solgt			Ledig areal i alt dekar	Merknader
				I alt dekar	Antall bruk	Tilleggs jord m. v. dekar		
Tøråslia og Formoteigen	Trysil	1942/52	8.530	5.530	5	3.425	3.000	
Rysjølia	Trysil	1936/37	6.132	5.063	13	15	1.069	
Grønåsen og Gjetsjøberget	Trysil	1936	8.470	5.094	16	1.380	3.376	
Bergdal	Selje	1941	861	287	1	—	574	
Stavik, Hatle, Skjelbrei, Åsheim	Fræna	1935/66	3.936	3.834	8	2.080	102	
Elnes—Kroknes	Fræna	1965/66	388	305	—	305	83	
Haugland	Aukra	1936	3.928	2.856	9	672	1.072	
Godalen	Eide	1937	630	242	1	—	388	
Aspås—Bikkås	Gjemnes	1961	1.710	685	2	200	1.025	(Gjenkjøpt 170 daa)
Smølafeltene	Smøla	1930/36	28.314	16.793 ¹⁾	37	650	11.521	Bortleid 400 daa
Børmark	Åfjord	1938	18.150	7.596	5	—	10.554	¹⁾ Forsøkgarden Molstad medregnet
Sørøyåsen og Lauvåsen (Nerskogen)	Rennebu	1934/39	16.827	12.446	25	410	4.381	Bortleid 480 dekar
Tranmyr	Overhalla	1927/43	6.273	5.522	23	570	751	Bortleid 197 dekar
Myran	Nærøy	1957	550	—	—	—	550	Bortleid 550 dekar
Justad- og Åkvikmyra (Sundøy)	Leirfjord	1958	3.200	42	—	42	3.158	
Holmstaddalen	Sortland	1933	4.394	3.928	24	145	466	
Oshaugdalen	Sortland	1938	1.184	—	—	—	1.184	
Skagmyr	Hadsel	1943	736	—	—	—	736	
Jørstad	Bø	1938	1.155	160	—	160	995	
Middagsfjell	Andøy	1954	3.626	—	—	—	3.626	
Buksnes- og Forfjordalen	Andøy	1942/44	14.574	124	—	124	14.450	
Finnsæter	Kvæfjord	1937	1.379	—	—	—	1.379	
Eldre felter, i alt 46 i 33 kommuner		1912/62	108.015	107.503	440	—	512	Mindre restarealer
			242.962	178.010	609	10.178	64.952	

På de øvrige feltene i Trysil har det også vært en del virksomhet av forskjellig slag. Det har foregått salg av tre bruk. Dette er eldre bruk som selskapet ikke har noe direkte med nå lenger.

*

Aktiviteten har vært relativt stor på mange av feltene. Det kommer noen nye brukere til etter hvert og dette fører ofte til større utbyggingsinteresser. Spørsmål etter tilleggsjord melder seg ofte i denne sammenheng. Der selskapet kan hjelpe til å dekke slike behov, vil en også kunne medvirke til utvikling av bærekraftige bruk.

Maskinvirksomheten

I nedenstående tabell gis en oversikt over selskapets maskiner.

Nord-Norge, Sortland.

	Modell:
1 Hymas 82 R	1979
1 BM Volvo 430 m/gravemaskin og lesseapparat	1973
1 BM Volvo 430 m/lesseapparat	1973
1 ATMO T kompressor m/boremaskin	1973

Møre og Romsdal, Smøla og Fræna.

	Modell:
1 MF 165 m/gravemaskin, Sesam 500	1968
2 IH 475 m/boggi	1975
2 Schaeff HR gravemaskiner beltegående.....	1973—1978
1 Brøyt X20 m/flyteplater	1976
1 AMA traktorkompressor	1977

Østlandet, Trysil.

	Modell:
1 BM Volvo 400 m/lesseapparat	1967
1 BM Volvo 350 m/Hymas gravemaskin	1964
1 Ford County	1969
1 BM Volvo LM 641 lastemaskin	1972
1 Hymas 42 gravemaskin m/frontlaster	1975
1 Brøyt X20	1976
1 Brøyt X21 TL	1978

Det er i 1979 kjøpt en ny Hymas beltegående grave- og dyrkingsmaskin til virksomheten i Vesterålen. En gammel traktor er solgt. Selskapet har i tillegg til det som her er nevnt, en del tilhengere og redskaper, samt noe eldre utstyr. Maskinvirksomheten på bureisingsfeltene og i andre oppdrag har som tidligere tatt sikte på å sette inn maskiner der dette er nødvendig for å få arbeidet utført. Selskapet beregner ordinære timepriser for maskinene. Inntektene blir godskrevet maskinvirksomheten i regnskapet.

Vi skal nevne noe av den virksomhet som har vært siste året.

Vesterålen — Nordland fylke.

Med egne maskiner er det på bureisingsfeltet i Forfjorddalen, Andøy, gravd 3300 m kanal og 1600 m åpen grøft og på feltet i Oshaugdalen, Sortland, 210 m kanal, 1379 m åpen grøft. Det ble dessuten gravd avløpskanaler og foretatt grøfting av ca. 20 dekar for private myrdyrkere på Frøskeland i Sortland.

Møre og Romsdal fylke.

I Møre og Romsdal var forholdene meget vanskelige siste året, først med den verste snøvinter i manns minne og senere en sommer med bare regn. Konsulent Rolv Urkedal gir følgende beretning om virksomheten med maskinene i 1979:

«Serleg på Smøla har 1979 vore eit svært dårleg år for maskindrifta. Vinteren 78/79 var uvanlig kald og snørik, og sommaren og hausten var så nedbørsrike at det var uråd å få gjort det ein skulle ute på myrane. Sjølv om vi har gode maskinar og flinke kjørarar, var det av og til uråd å halde maskinane i gang. Under slike forhold vil det også bli mykje fastkjøring, og det kan nemnast at ein sjølvgåande gravemaskin gjekk gjennom isen på eit myrhol. Maskinen gjekk heilt ned på fjellet, og det var berre litt av førarhuset som sto over vatnet. Ved hjelp av «stubbebrytar» laga av 10 m lange pålar og ein notbåttalje kobla saman med traktorvinsj, lukkast det å få løfta den 7 tonn tunge maskinen rett opp av myra og inn på tørt land.

Storparten av arbeidet på Smøla har foregått på eigne felt. Noko av dette har vore «nødsarbeid» p.g.a. vertilhøva for å halde maskinane i gang.

Også utanom Smøla har maskinverksmda i år vore meir konsentrert om eige bureisingsbruk enn det som har vore vanleg dei siste åra. Arbeidet har gått bra på trass av vertilhøva, men så er det også heilt anna jord å arbeide med her enn på Smøla.

På Aukra er eitt bruk, og på Gjemnes er to bruk klargjort ved hjelp av ein Brøyt gravemaskin som vi har i området. På desse tre bruka er det grave ca. 4600 m kanal og bygt 900 m veg.

I tillegg er det med denne maskinen utført ca. 500 timar kjøring for andre, for det meste nydyrking.»

Under de forhold som her beskrives

er det vanskelig å få tilfredsstillende økonomi ut av maskinvirksomheten.

Trysil, Hedmark.

Her har det vært to Brøyt maskiner og en traktorgraver i sving.

Det er i 1979 planert gårdsvei frem til 4 bruk, tilsammen ca. 1000 m. En vei er gjort helt ferdig.

På selskapets felter er det gravd 1500 m åpen kanal og 400 m lukket avløp. Det er ellers foretatt åkergraving av 25 dekar på et eldre bureisingsbruk, samt utført dyrkingsarbeid av 50 dekar myrjord på et nytt bureisingsbruk. Arealet er klart til såing.

Utenfor feltene har maskinene utført dyrkingsarbeid på to fellesbeiter og fire utbyggingsbruk, tilsammen er ca. 200 dekar åkergravd (gjennomgravd og rensket for stein og blokk til ca. 50—60 cm dybde).

Det var fuktig og ubekvem jord å arbeide med sommeren 1979. Dette har likevel ikke redusert kapasiteten vesentlig, noe som skyldes dyktige maskinkjørere.

*

Maskinvirksomheten har vært vanskelig også i 1979. Det står heller ikke til å nekte at denne virksomheten krever mye arbeid til administrasjon m.v. Arbeidet som utføres med maskinene er imidlertid særdeles betydningsfullt for bureisingsvirksomheten og annen bruksutbygging der det ikke er andre maskiner å få til arbeidet.

Nydyrkingsprosjekt i Avzze, Kautokeino kommune, Finnmark.

Etter en henvendelse fra Avzze i Kautokeino, gjennom Finnmark Landbruks-selskap, har som tidligere nevnt, Jord- og Myrselskapet tatt på seg ledelse og praktisk gjennomføring av dyrking på 7 utbyggingsbruk. Det viste seg å være nok maskiner i distriktet, slik at oppgaven består i organisering av virksom-

*Smøla, Januar 1979.
Gravemaskinen har gått til bunns og utstyr for redningsaksjon er på plass.
Foto R. U.*

*Frøskeland i Sortland.
Selskapets nye Hymas 82 R. Foto P. H.*

heten og instruksjon av maskinkjørere m.v.

Etter to års virksomhet uttaler konsulent Gunnar Vorum følgende om saken:

«Nydyrkingsarbeidet på 7 utbyggingsbruk i Avzze, som ble påbegynt i 1978, fortsatte for fullt i 1979. Det ble planlagt og dyrket 183 dekar. Videre ble det tatt opp planer på de resterende areal som utgjør 238 dekar. Dyrkingsarbeidet har også denne sesongen gått tilfredsstillende. Et utmerket samarbeid mellom gårdbrukerne, maskinholderen og arbeidsformann Helstad fra selskapet, har gjort at arbeidet har gått som planlagt.

Feltene som ble dyrket i 1979 ligger alle på fastmark. En del er bevokest med bjørkeskog. Mineralmaterialet er sand med innslag av silt, ellers er det på enkelte felt betydelige steinmengder. Jordsmonnet og et forholdsvis tørt klima i vekstperioden, gjør at det ikke er nødvendig med systematisk grøfting. Dyrkingskostnadene holder seg derfor innenfor rammen av statstilskottet for nydyrking. Statstilskottet dekker også de kostnader selskapet har i forbindelse med dette prosjektet.

Med samme mannskap og rimelige værforhold er det godt håp om at dyrkingsarbeidet vil være fullført i løpet av 1980.»

Sluttbemerkninger

En har i årsmeldingen søkt å gi et bilde av selskapets virksomhet i året 1979. Det har vært maktpåliggende å gi selskapets medlemmer og andre interesserte en så god orientering som mulig gjennom en relativt kortfattet beretning. Meldingen bygger på opplysninger og rapporter fra selskapets funksjonærer.

I tilfelle det er noen som ønsker nærmere opplysninger om visse saker eller har spørsmål til selskapet, vil svar og orienteringer kunne bli gitt fra selskapets hovedkontor eller fra distriktkontorene. Vi er bare glad for den interesse for selskapet som slike henvendelser vil representere.

Vi vil til slutt tillate oss å nevne at 1979 har vært et godt og aktivt år for Jord- og Myrselskapet. Det er utført et omfattende arbeid med undersøkelser, planlegging og praktiske dyrkingsoppgaver. Mange faglige spørsmål har

foreligget til utredning og besvarelse.

Når resultatet av årets virksomhet kan karakteriseres som godt, skyldes dette i første rekke helhjertet innsats av selskapets medarbeidere på alle plan, og at det har vært et godt samarbeid innen selskapet

Det norske jord- og myrselskap har også i 1979 hatt gleden av samarbeid med selskapets forbindelser utad. Ikke minst gjelder dette Landbruksdepartementet, fylkenes Landbruksselskaper og jordstyrekontorene i de kommuner hvor selskapet har hatt virksomhet. Det gjelder også en rekke selskaper og institusjoner.

Administrasjonen og medarbeiderne har også grunn til å takke styret og representantskapet for interesse og medvirkning til alles «ve og vel».

Hellerud i Skedsmo, 21. mars 1980.